

Stortingets næringskomite

Deres ref.:

Vår ref.:

Oslo, 24.10.2017

Høring av forslag til statsbudsjett for 2018

Norske Fellekjøp ønsker å rette komiteens oppmerksomheten mot 3 saker:

- Behovet for økt matvarebredskap
- Den pågående svekkelsen av importvernet,
- Omsetningsrådets frihet til fortsatt bruk av omsetningsavgift til opplysningsvirksomhet.

Beredskapslagring av korn:

Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 ingen ambisjon å styrke Norges matberedskap gjennom å gjeninnføre beredskapslagring av korn.

Stortingets næringskomite ba regjeringen både i 2014, 2015 og i 2016 om å utrede behovet for beredskapslagring av matkorn. Den siste utredningen, som kom i januar i år, ble gjennomført av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Landbruks- og Matdepartementet valgte for øvrig å rapporterte denne siste utredningen til Finanskomiteen i tilknytning til revidert Nasjonalbudsjett våren 2017 og ikke til Næringskomiteen, som hadde bedt Regjeringen om en slik utredning.

DSB legger i sin rapport vekt på betydningen av den løpende nasjonale produksjonen av mat som den viktigste beredskapen vi har. Norske Fellekjøp deler dette synet.

Videre forutsetter DSB at mulighetene for import av matvarer og korn ikke påvirkes ved en eventuell krise. Norske Fellekjøp er kritiske til at en kan ta det for gitt at verdens handel med mat vil være uforstyrret ved uforutsette krisehendelser. Vi har ved flere anledninger den siste 10-årsperioden opplevd at flere land har innført eksportforbud / ilagt eksportavgifter på kornråvarer. Mange av disse landene har i utgangspunktet vært forpliktet av handelsavtaler til å ikke gjøre dette. Vi kan ikke se at de har fått noen reaksjon fra det internasjonale samfunn p.g.a. sin opptreden.

Vi vil minne komiteen om at av verdens totale kornproduksjon er det kun 17% som omsettes i de globale markedene. Resten omsettes i nasjonale markeder.

I juni 2017 lanserte Chatham House i England rapporten «Chok Points and vulnerabilities in global food trade». Denne rapporten konkluderer med at den globale kornhandelen fort kan bli lammet som følge av endringer i klimaet fordi verdens handel med soya og korn er helt avhengig av noen få transportnettverk på land og til sjøs, som fort kan bli satt ut av spill som følge av endringer i klimaet.

Det er også viktig å påpeke, som Forsvarssjefen legger vekt på, at varslingsstider som må legges til grunn for vår reaksjonsevne ikke lenger kan baseres på måneder og år, slik det var for noen år siden, men i dagens situasjon noen få dager eller uker. Vi har derfor ikke tid til å starte oppbyggingen av et beredskapslager dersom en krisesituasjon skulle oppstå. Dagens situasjon krever at lageret må stå klart til bruk den dagen vi måtte ha behov for det.

Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 ingen ambisjon å styrke Norges matberedskap igjennom å gjeninnføre beredskapslagring av korn. Norske Felleskjøp mener derfor at regjeringen ikke har tatt anbefalingene i DSB rapporten «Risiko- og sårbarhetsanalyse av norsk matforsyning», på alvor.

DSB anbefaler bl. a. i rapporten «Risiko- og sårbarhetsanalyse av norsk matforsyning» følgende om planer for lageroppbygging av korn:

Sitat:

- *«Tidligere ordninger for lagring av matkorn er avvirket. En eventuell fremtidig endring av politikken forutsetter lageroppbyggingsplaner.*
- *«Myndighetene bør utrede hvilke tiltak som er nødvendig for å kunne reetablere lagring ved endret vurdering av behovet».*

Videre tar DSB til orde for en mer restriktiv jordvernpraksis:

I rapporten skriver DSB at av beredskapshensyn bør det utvises tilbakeholdenhet med å godkjenne omdisponering av dyrket og dyrkbar jord i områder som er gunstige for landbruksproduksjon. Norske Felleskjøp mener at anbefalingene i DSB rapporten «Risiko- og sårbarhetsanalyse av norsk matforsyning» er en relevant start.

Norske Felleskjøp ber næringskomiteen på Stortinget om at det skal utredes hvilke tiltak som er nødvendig for å kunne reetablere lagring av matkorn og operasjonalisere en langt strengere jordvernpolitikk.

Handelspolitikk:

Norske Felleskjøp deler Stortingflertallets høye ambisjoner for norsk matproduksjon. I behandlingen av jordbruksmeldingen sa en samlet næringskomite følgende:

«reel økt selvforsyningsgrad er avhengig av at økt matproduksjon skal være med grunnlag i norske ressurser. Dette må legges til grunn ved utforming av landbrukspolitikken»

Norske Felleskjøp mener at dette må legges til grunn også for norsk handelspolitikk på landbruks- og matområdet. Dette innebærer blant annet at Norge må ha et velfungerende tollvern for landbruksvarer.

I forslaget til statsbudsjett for 2018 står det følgende:

«På sikt vil endringene i landbrukspolitikken gi eit meir effektivt landbruk og styrkje konkurransekrafta for norske jordbruksprodukt. Styrkt konkurransekraft vil kunne gi moglegheit for å senke importvernet.»

Selv de største brukene i de mest sentrale jordbruksområdene i Norge vil aldri kunne være konkurransedyktige mot våre naboland som følge av bl.a. forskjeller i topografi, arrondering, bruksstørrelser og klima, samt det svært høye kostnadsnivået i Norge.

Regjering og Storting har etter hvert et økt fokus på nødvendigheten av å omstille norsk næringsliv fra olje til mere grønne næringer. Norske landbaserte ressurser vil stå sentralt i etableringen av en fremtidig bioøkonomi og i en strategi for å realisere «det grønne skiftet». Det vil i denne sammenhengen være helt feil å redusere handlingsrommet og omfanget av norsk matproduksjon på norske arealer.

Økt verdiskapning for næringskjeden for mat forutsetter at produksjonen har utspring i norske arealressurser og har en prisdannelse som er avpasset det generelle kostnadsnivået i Norge.

Opplysningskontorene:

Norske Felleskjøp vil påpeke at Omsetningsrådet må stå fritt til å prioritere bruk av omsetningsavgift, og vi ber Stortinget om å ikke akseptere at Regjeringen vil avvikle mulighetene for at bøndene i felleskap kan finansiere Opplysningskontorene over omsetningsavgiften.

En beslutning om framtidig finansiering av Opplysningskontorene må utsettes inntil den utredningen av regelverket i tilknytning til markedsordningene som LMD har bedt Omsetningsrådet om er gjennomført. Ref. brev fra LMD til Landbruksdirektoratet datert 28.9.2017.

Med vennlig hilsen
Norske Felleskjøp

Lars Fredrik Stuve
Adm. dir.